

súťaž

DEDINA ROKA 2011

Budúcnosti na stope

**Slovenská agentúra životného prostredia • Ministerstvo životného prostredia SR
Spolok pre obnovu dediny • Združenie miest a obcí Slovenska**

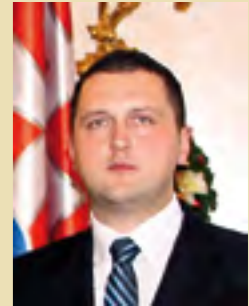
Slovo na úvod

Vážení priaznivci slovenského vidieka, dovoľte mi, aby som sa vám prihovoril prostredníctvom tejto publikácie a upriamil vašu pozornosť na 6. ročník súťaže Dedina roka, ktorá sa konala v roku 2011. Slovenský vidiek je úzko previazaný s krajinou, ktorá je nositeľom miestnych zdrojov a disponuje obrovským potenciálom pre rast kvality života na vidieku. Rast a udržanie hospodárskej stability Slovenska spočíva v našej schopnosti využiť zdroje, ktoré nám vidiek a vidiecka krajina ponúkajú. To, či sme a budeme schopní efektívne a udržateľne využiť tento potenciál, preverí len budúcnosť. Práve budúcnosť vidieka je ústrednou témou súčasného ročníka súťaže o Európsku cenu obnovy dediny (2012), ktorú vyhlásilo Európske pracovné spoločenstvo pre rozvoj vidieka so sídlom vo Viedni. Slovenská republika nominuje do zápolenia európskych obcí víťaza národnej súťaže Dedina roka 2011, obec Oravskú Lesnú. Víťaznej obci v národnej súťaži konkurovalo ďalších 20 obcí zo šiestich krajov Slovenska.

Šiesty ročník národnej súťaže opätovne preukázal, že naše dediny intenzívne pracujú na svojej obnove, rozvoji, či už v oblasti budovania infraštruktúry, zlepšovania kvality životného prostredia, hospodárskej stabilizácie, ochrany a využívania prírodného a kultúrneho dedičstva ale aj v oblastiach sociálnej inklúzie, budovania partnerstiev i posilňovania ekonomickej výkonnosti.

Dovoľte mi, aby som všetkým oceneným obciam v mene vyhlasovateľov a partnerov súťaže poďakoval za odhodlanie a energiu, ktorú venovali zápoleniu v súťaži, zablahoželal a poprial im veľa ďalších úspechov. Všetky obce, ktoré sa zapojili do súťaže, preukázali svoju silu a angažovanosť, vstúpili tým do siene obcí, ktoré vytvárajú klenotnicu slovenského vidieka. Stávajú sa vzormi pre ostatné obce a podieľajú sa na vytváraní tváre vidieka na Slovensku a v zahraničí. Moje poďakovanie patrí vyhlasovateľom a partnerom súťaže, osobitne generálnemu partnerovi, všetkým spolupracovníkom a členom národnej komisie, ktorí svojou prácou, profesionálnym a ľudským prístupom naplnili filozofiu súťaže Dedina roka.

Verím, že táto publikácia sa stane inšpiráciou pre ďalšie obce, ktoré využijú možnosť zapojiť sa do 7. ročníka súťaže Dedina roka, ktorý sa uskutoční v roku 2013.

Martin Lakanda
manažér súťaže Dedina roka

Vyhlasovatelia súťaže

Generálny partner

súťaž Dedina roka 2011
www.obnovadediny.sk

Súťaž Dedina roka v Programe obnovy dediny na Slovensku

Cieľom Programu obnovy dediny je vytvoriť ekonomické, organizačné a odborné predpoklady podpory vidieckych komunít k tomu, aby sa vlastnými silami snažili o harmonický rozvoj zdravého životného prostredia, zachovávanie prírodných a kultúrnych hodnôt vidieckej krajiny a rozvoj environmentálne vhodných hospodárskych aktivít s dôrazom na identitu a špecifiká tohto prostredia. Súčasťou tohto komplexného programu je aj finančný mechanizmus, ktorý vo forme dotácií každoročne priamo podporuje rozvoj, obnovu a zlepšovanie kvality životného prostredia v slovenských obciach.

Neoddeliteľnou časťou samotnej filozofie programu je aj prezentácia dosiahnutých výsledkov v oblasti starostlivosti o vidiek, prezentácia konkurencieschopnosti, výnimočnosti a schopnosti slovenských dedín prinášať inovatívne spôsoby riešenia v procese starostlivosti o svoje prostredie. Už v roku 1990 Európske pracovné spoločenstvo pre rozvoj vidieka a obnovu dediny (ARGE) zorganizovalo prvý ročník súťaže o Európsku cenu obnovy dediny. Národnou formou tejto súťaže je súťaž Dedina roka, ktorú Slovenská republika organizuje úspešne už od roku 2001.

Cieľom národnej súťaže je preveriť úspešnosť fungovania Programu obnovy dediny na Slovensku, povzbudiť obyvateľov k aktívnej účasti na rozvoji svojho domova, zdôrazniť tradície a rozmanitosť kultúry a krajiny vidieckych regiónov, priblížiť snahy obnovy slovenských dedín európskej úrovni a upevniť postavenie vidieka v politike a spoločnosti. Hlavnou myšlienkou je zachovanie tváre a duše dediny. Od roku 2001 sme do európskej súťaže nominovali už päť národných víťazov súťaže Dedina roka, ktorí nás úspešne reprezentovali na európskej úrovni. V roku 2002 to bola obec Soblahov z okresu Trenčín, v roku 2004 obec Hrušov z okresu Veľký Krtíš, v roku 2006 obec Vlachovo z okresu Rožňava, v roku 2008 obec Liptovská Teplička z okresu Poprad a v roku 2010 obec Dobrá Niva z okresu Zvolen, ktorá bola víťazom národnej súťaže Dedina roka 2009.

Súťaže Dedina roka sa v rámci filozofie Programu obnovy dediny môže zúčastniť každá obec Slovenskej republiky bez štatútu mesta, ktorá dokáže prezentovať vynikajúce a príkladné aktivity, iniciatívy uskutočnené v procese obnovy dediny a v zmysle trvalo udržateľného rozvoja vidieka.

6. ročník súťaže Dedina roka bol vyhlásený v Národnej rade Slovenskej republiky dňa 29. júna 2011. Do súťaže sa prihlásilo celkovo 21 obcí, ktoré boli hodnotené národnou komisiou v zmysle kritérií hodnotenia.

Ing. Martin Lakanda	Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP) predseda komisie
Ing. Andrea Ľuptáková	Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP) tajomník
Ing. Eva Blašková	Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP SR)
František Ďurčenka	Spolok pre obnovu dediny (SPOD)
Mgr. Alena Ciglanová	Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS)
Mgr. art. Marta Mlíchová	Slovenská agentúra pre cestovný ruch (SACR)
Mária Behanovská	Vidiecky parlament na Slovensku (VIPA)
Ing. Ingrid Gogorová	Agentúra pre rozvoj vidieka (ARVI)
PhDr. Jarmila Strelková, CSc.	Národné osvetové centrum (NOC)
Ing. Zoltán Balko	Spoločnosť pre záhradnú a krajinnú tvorbu (SZKT)
Mgr. Branislav Boľanovský	COOP Jednota Slovensko s.d.
Ing. Marta Sýkorová	zástupca obce Dobrá Niva - víťaz SDR 2009
Ing. Ivona Cimermanová	Európske pracovné spoločenstvo pre rozvoj vidieka a obnovu dediny (ARGE)

Členovia hodnotiacej komisie

Predmet súťaže a zameranie hodnotených kategórií

Súťažiaci obce musia prezentovať komplexne vykonávaný rozsah obnovy dediny v hodnotených oblastiach, pričom ciele by nemali byť plnené iba obecným úradom ale aj ďalšími partnermi. V rámci súťaže sú dediny posudzované na základe nasledujúcich okruhov hodnotiacich kritérií:

... charakterizuje ju prítomnosť, výkonnosť a verejná angažovanosť miestnych podnikov, závodov a iných hospodárskych zariadení, súčinnosť poľnohospodárov, lesníkov a obce, ekologicky únosné a racionálne využívanie a zaobchádzanie s miestnymi zdrojmi, surovinami a ich využitie vo výrobe, vytváranie podmienok pre zvyšovanie zamestnanosti.

... je taká, ktorá sa môže pochváliť viacerými obnovenými objektmi a drobnou architektúrou, súladom starého a nového, čitateľným prejavom stavebného poriadku a snahou rešpektovať regionálnu architektúru v novej výstavbe, čistotou a celkovým vzhľadom obce.

... je kritériom uchovávaní kultúrnych hodnôt, realizácie kultúrnych aktivít, pestovania miestnej hrdosti, zachovávaní tradícií, zvykov a zručností. Do úvahy sa berie uchovanie pôvodných objektov ľudového staviteľstva, ochrana prírodných a kultúrnych lokalít, celková atmosféra a originalita obce.

... charakterizuje rozsah a rôznorodosť spolkovej, klubovej a inej záujmovej činnosti, podmienky na verejné spoločenské stretnutia, sociálne služby a charitu, starostlivosť o dôchodcov, mládež a marginalizované skupiny, stav výchovy, vzdelávania a osvetu, podmienky na šport a oddych, komunikácia a práca s ľuďmi, občianska angažovanosť a spolupráca.

... sa posudzuje podľa uzavretých dohôd a fungujúcich partnerstiev, uplatnených metód a stratégie zabezpečovania trvalo udržateľného rozvoja vrátane existencie rozvojových dokumentov, medziobecnej a cezhraničnej spolupráce, odovzdávania skúseností a kultúry partnerských vzťahov.

... sa prejavuje predovšetkým dobrou úrovňou zariadení slúžiacich cestovnému ruchu – ubytovacích, stravovacích, športových a kultúrno-spoločenských zariadení, zariadení doplnkových služieb s využitím prvkov miestneho koloritu. K tomu patrí pohostinnosť, sprístupnenie miestnych atrakcií, kvalitné informácie, priestorové informačné značenie, propagácia, náučné a turistické chodníky, cyklotrasy a verejné oddychové miesta.

... je taká, ktorá sa stará o krajinu a verejné priestranstvá ako o vlastnú záhradku. Udržiava životné prostredie na vysokej úrovni, chráni čistotu vody, vzduchu, pôdy, dbá na správnu likvidáciu odpadov, využíva environmentálne šetrné technológie a postupy, pri výsadbe zelene propaguje staré a krajové odrody, podporuje environmentálnu a regionálnu výchovu a vzdelávanie svojich občanov.

Do hodnotenia vstupujú kritériá udržateľnosti, koncepčnosti, schopnosti prezentácie, ojedinelosti a originality prístupov, myslenia obyvateľov, riadenia samosprávy ale aj súladu s mottom európskej súťaže, ktoré pre aktuálny ročník znie: „Budúcnosti na stope“.

Dedina ako hospodár

Dedina ako maľovaná

Dedina ako klenotnica

Dedina ako pospolitosť

Dedina ako partner

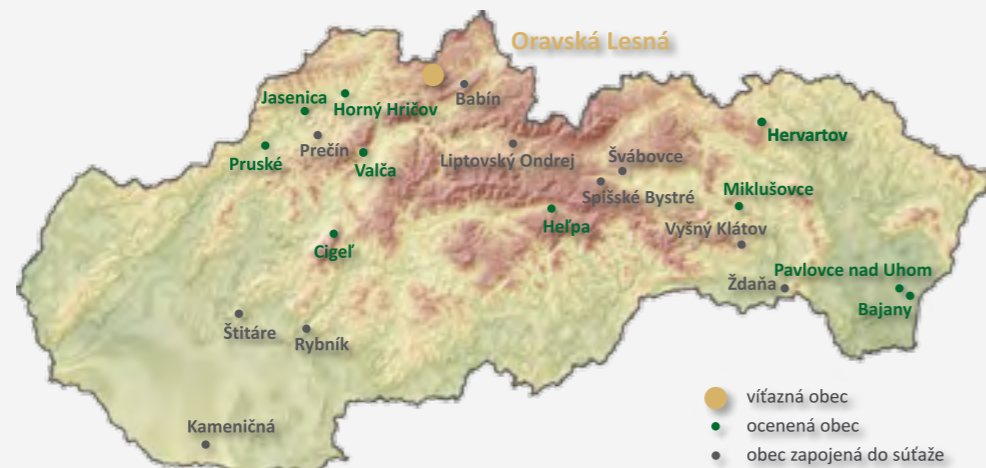
Dedina ako hosťiteľ

Dedina ako záhrada

Súťažiaci obce

Babín
Bajany
Cigeľ
Heľpa
Hervartov
Horný Hričov
Jasenica
Kameničná
Liptovský Ondrej
Miklušovce
Oravská Lesná
Pavlovce nad Uhom
Prečín
Pruské
Rybník
Spišské Bystré
Štitáre
Švábovce
Valča
Vyšný Klátov
Ždaňa

Hodnotenie súťaže

Hodnotenie jednotlivých obcí vykonávala národná komisia, ktorá bola zložená zo zástupcov vyhlasovateľov a partnerov súťaže. Hodnotiaci komisári po úvodných metodických školeniach a naštudovaní prihlášok obcí v priebehu septembra navštívili prihlásené obce. Obce mali na svoju prezentáciu k dispozícii obmedzený čas, počas ktorého museli čo najlepšie odprezentovať svoju obec, svojich obyvateľov, projekty, vízie, úspechy aj problémy.

Komisári hodnotili obce podľa okruhov v súťažných kategóriách, zameriavali sa na oblasť hospodárstva, vytvárania podmienok pre rozvoj podnikania, racionálne využitie zdrojov, harmonický vzhľad obcí, ochranu a starostlivosť

o hmotné aj nehmotné dedičstvo, na hodnotenie vidieckej pospolitosti, partnerstiev, využitia možnosti cestovného ruchu, atraktivít, propagácie a starostlivosti o životné prostredie a krajinu. Komisia sa sústredila na súlad a potenciál obcí vo väzbe na motto aktuálneho ročníka európskej súťaže „Budúcnosti na stope“. Po zhodnotení všetkých obcí a spracovaní hodnotiacich formulárov sa 11. - 12. októbra 2011 uskutočnilo záverečné rokovanie hodnotiacej komisie, na ktorom boli na základe výjazdov v obciach, údajov z prihlášok, prezentácií spravodajcov, pridelených bodov a spoločných návrhov udelené ocenenia v kategóriách a bol určený víťaz súťaže.

Výsledky súťaže Dedina roka 2011

1. miesto
Oravská Lesná (okres Námestovo)
2. miesto
Pruské (okres Ilava)
3. miesto
Hervartov (okres Bardejov)

Dedina ako hospodár

Cigeľ (okres Prievidza) ocenenie „Za ekologické a racionálne využívanie prírodných zdrojov s uplatňovaním inovatívnych technológií“

Dedina ako maľovaná ocenenie nebolo udelené

Dedina ako klenotnica

Heľpa (okres Brezno) ocenenie „Za príkladnú starostlivosť a rozvíjanie tradičnej ľudovej kultúry“

Dedina ako pospolitosť

Bajany (okres Michalovce) ocenenie „Za výnimočnú súdržnosť komunity viacerých národností a vierovyznaní“

Miklušovce (okres Prešov) ocenenie „Za príkladné a kreatívne formy spolupráce všetkých generácií“

Dedina ako partner

Jasenica (okres Považská Bystrica) ocenenie „Za príkladnú tvorbu a udržiavanie partnerstiev pre miestny a regionálny rozvoj“

Dedina ako hosťiteľ

Valča (okres Martin) ocenenie „Za vytváranie podmienok pre všestranné aktivity a rozvoj celoročného cestovného ruchu“

Dedina ako záhrada

Horný Hričov (okres Žilina) ocenenie „Za osobité prístupy a obnovenie tradícií v starostlivosti o krajinu“

Mimoriadna cena

Pavlovce nad Uhom (okres Michalovce) ocenenie „Za príkladné spolužitie a dosiahnutie vysokej kvality života obyvateľov obce s väčšinovým podielom rómskeho etnika“

Internetové hlasovanie vyhrala obec **Heľpa** (okres Brezno)

2011

okres Námestovo
počet obyvateľov 3 295
www.oravskalesna.sk

DEDINA ROKA 2011

Oravská Lesná

*Keď sa našej Oravienke krásne je,
tam kde voda hučí, šumí v doline,
tam sú bratia, sestry, celá rodina,
tam je môj rodný kraj, rodná dedina.*

Jedinečná krajina a drsné prírodné podmienky odľahlej obce Oravská Lesná stmelili jej obyvateľov do životaschopného a rozvíjajúceho sa celku, ktorý sa nespolieha len na pomoc zvonku. Vlastnými silami mení rozľahlá horská obec hendikep najchladnejšej časti Slovenska na svoj benefit, z ktorého ťaží pri svojom rozvoji, rešpektujúc krajinu a životné prostredie. Obec je výnimočná schopnosťou spojiť sily a prostriedky všetkých obyvateľov, podnikateľov, spolkov a organizácií pri tvorbe materiálnych a kultúrno-spoločenských hodnôt.

K zvyšovaniu kvality života, vzdelanostnej úrovne, sociálnych služieb, udržiavaniu tradícií, kultúry, športu, rozvoju moderného priemyslu i celoročného cestovného ruchu využíva svoje historické, kultúrne a prírodné zdroje, tradičné, moderné i inovatívne technológie.

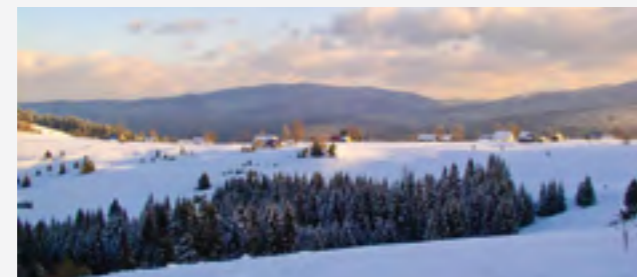
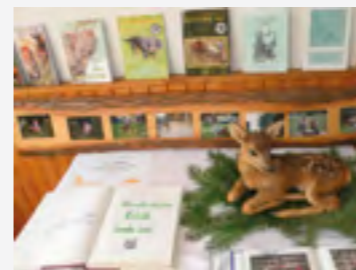
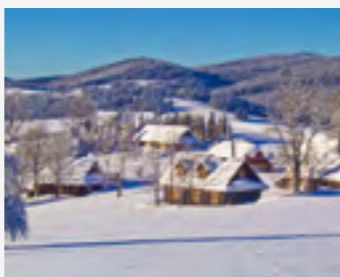

Foto: M. Pišný

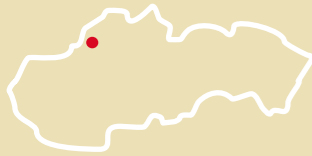

*Keď som bola ešte celkom maličká,
do srdca mi vštepovala mamička.
Miluj si Oravu, ten svoj rodný kraj,
v ďalekej cudzine naň si spomínaj.*

*Keď ma osud do cudziny zavolá,
nezabudnem na tie matkine slová.
Veď mi tam les šumel, vtáčky spievali,
keď som odchádzala z rodnej Oravy.*

*Zbohom otec,
zbohom mati, sestra, brat,
zbohom buď aj najvernejší kamarát.
Ja odchádzam v diaľku,
snáď sa nevrátim,
ja lásku k Orave nikdy nestrátim.*

súťaž Dedina roka 2011
www.obnovadediny.sk

okres Ilava
počet obyvateľov 2 119
www.obecpruske.sk

*Ve veľkém nebezpečnství
celá obec stojí,
když meščan proti meščanu
nezdvorlive brojí.
Jestli ale sú meščané v lásce
a v svornosti,
celá obec dluho trvá,
žijíc v bezpečnosti.
Nesvornost se vykorení,
láska se rozsvítí,
jestli chcú obyvatelé té dve věci míti.
Jedna vec jest:
rozkazovať, čo sluší, v múdrosti,
a druhá jest:
vyplňovať rozkazy s pilnosťou.
Rozkazovať, i poslúchať
každý musí vedieť,
nechce jedno bez druhého
pri pokoji sedieť.
Kdo chce vždycky rozkazovať
a poslúchať nikdy,
lásku kazí, rozbroj činí,
v obci činí krivdy.*

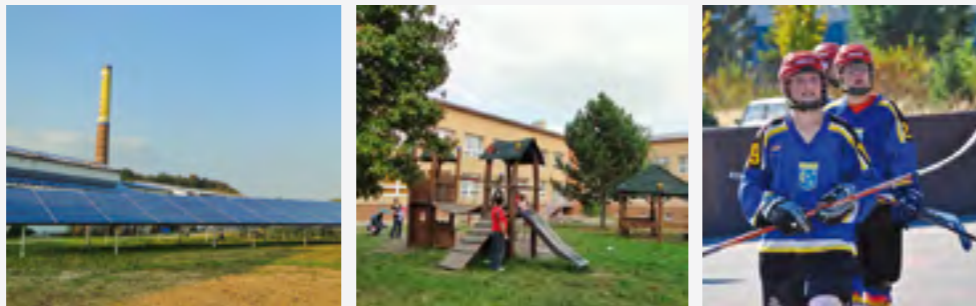
Hugolín Gavlovič

druhé miesto Pruské

Pruské je dynamicky rozvíjajúca sa obec neďaleko okresného mesta Ilava. Neuveriteľným spôsobom dokáže využívať vlastný vnútorný ľudský potenciál, okolité prírodné danosti, dokáže mimoriadne intenzívne čerpať zdroje z európskych fondov, je aktívnym partnerom domácim a zahraničným subjektom.

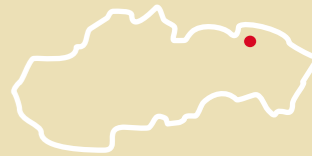
Systematickou komunitnou prácou sú všetci obyvatelia bez ohľadu na vek, národnosť či postihnutie, aktívnym spôsobom zapojení do života dediny a organizujú popri tradičných dedinských akciách výnimočne, netradičné podujatia celonárodného významu. Nevšedným je divadelný súbor a jeho vlastné, profesionálne urobené muzikály.

tretie miesto Hervartov

Malá historická obec na severovýchode Slovenska, známa hlavne najstarším dreveným gotickým kostolom zapísaným do Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO a skupinou ďalších hodnotných historických objektov, založila svoj rozvoj predovšetkým na zachovávaní a zveľadovaní tohto výnimočného dedičstva. Obec žije moderným životom založeným na miestnej hrdosti k týmto hodnotám s bohatou spoluprácou a fungujúcimi partnerstvami.

okres Bardejov
počet obyvateľov 495
www.hervartov.sk

*Hervartov je obec
choc je obec malá,
prišli do nás až z Bruselu,
bo je v švece znama.*

*Znama je koscilkem
svätého Františka,
co predkove postavili
bez jedneho klinca.*

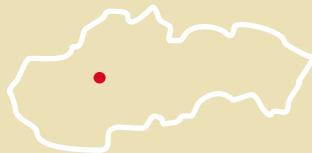
*Predkove zrobili,
sebe ho vážili
a to prekrasne dedičstvo
nam tu zochabíli.*

*Na nich spomínajme
modlitbou i pietou,
v šercu seba zachovajme
to dedičstvo otcov.*

*A teraz tu chodzu
turisci zo šveta,
bo naš drevený koscilek
vžali do „UNESKA“.*

*A ten naš koscilek
to je vzacna perla,
choc František bol
chudobny,
ale euro treba.*

súťaž Dedina roka 2011
www.obnovadediny.sk

okres Prievidza
počet obyvateľov 1 185
www.cigel.sk

*Náš domov je pod vrchom Vtáčnika,
tu sa mladosť naša odobrala.
Tu dnes máme korene my všetci,
otca, matku i tie naše deti.*

*Príde to raz v živote každému,
vietor života odveje ho z domu.
Na svoj domov nikto nezabudne,
vždy sa doňho s láskou navrátime.*

dedina ako hospodár

Cigul' ocenenie „Za ekologické a racionálne využívanie prírodných zdrojov s uplatňovaním inovatívnych technológií“

Obec je známa predovšetkým tradíciou ťažby hnedého uhlia, ktorá značne narušila ekológiu a hydrologický režim krajiny. Preto je snahou obce prioritne riešiť ekologické problémy územia a racionálne využívať prírodné zdroje s uplatňovaním inovatívnych technológií. V rámci projektu „Revitalizácia území po banskej činnosti“ obec rieši návrat vody do pôvodných koryt tokov.

Celoslovensky unikátnym riešením je realizácia solárneho verejného osvetlenia v obci. Šetrné využívanie prírodných zdrojov v poľnohospodárskej výrobe sa v obci uplatňuje návratom ku tradičnému chovu oviec a kôz. K rozvoju obce nemalou mierou prispieva aj budovanie nových nájomných bytov.

dedina ako klenotnica

Hel'pa ocenenie „Za príkladnú starostlivosť a rozvíjanie tradičnej ľudovej kultúry“

Hel'pa patrí k najvýznamnejším národopisným lokalitám, priťahuje nielen prírodnými hodnotami, ale aj hodnotami ľudovej kultúry. Pre Hel'pu je charakteristické, že jej obyvatelia majú obdivuhodne vyvinutý vzťah ku kultúrnemu dedičstvu otcov. Tradičné kultúrne a umelecké hodnoty zdedené po predkoch sa v tejto obci nielen s úctou zachovávajú, ale tvorivým pričinením každej novej generácie sa stále zveľadujú. Aj v súčasnej dobe je možné kroje vidieť v nedeľu pri návšteve omše.

Velkým pozitívom pre zachovanie a rozvoj nehmotného kultúrneho dedičstva v obci je fungovanie Základnej umeleckej školy, ktorá vytvára dostatočné zázemie pre miestne folklórne súbory, divadelné ochotnícke krúžky a iné spolky. Obec usporadúva známe Horehronské dni spevu a tanca, organizuje ľudovo-umelecké dielne, zachováva ľudové zvykoslovie, dokumentuje piesne a tance. V prírodnom amfiteátri je zriadená drevnica s dobovým nábytkom, náradím, odevom a textíliami.

okres Brezno
počet obyvateľov 2 865
www.hel'pa.sk

*Totá Hel'pa, totá Hel'pa,
to je pekné mesto,
lenže málo, lenže málo
švárných chlapcov jesto.
Koho jesto, toho jesto,
nie po mojej vôli,
len za jedným, len za jedným
srdiečko ma bolí.*

*Za Janičkom, za Ďuričkom,
krok by nespravila,
za Mišičkom, za Paličkom
Dunaj preskočila,
Dunaj, Dunaj, Dunaj, Dunaj,
aj to širô more,
len za jedným, len za jedným,
potešenie moje.*

súťaž Dedina roka 2011
www.obnovadediny.sk

okres Michalovce
počet obyvateľov 504
www.bajany.sk

*Vitajte tu medzi nami,
zoznámte sa s Bajanmi.
Celú obec krásnu máme,
hrdo o nej rozprávame.*

*Hoci sme my ešte malí,
koník v erbe je nám známy.
Bajany sú ako kvet,
pre nás krajšej obce niet.*

dedina ako pospolitosť

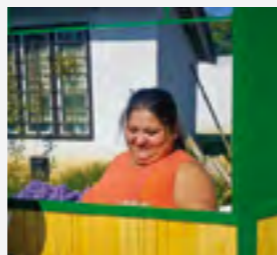
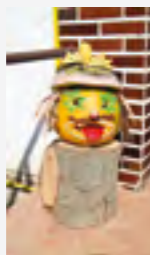
Bajany ocenenie „Za výnimočnú súdržnosť komunity viacerých národností a vierovyznaní“

Dedina žije mimoriadne bohatým spoločenským životom, na ktorom sa svorne podieľajú jej obyvatelia viacerých národností a vierovyznaní. Je jedinečná výnimočnou súdržnosťou komunity, „dedina žije ako jedna veľká rodina“.

V obci pôsobia rôzne spolky, zväzy, rozvíja sa klubová a záujmová činnosť. Na vytváranie čo najlepších podmienok pre mládež, ale aj pre ostatné vekové kategórie obyvateľstva, bola v ZŠ zriadená počítačová miestnosť, knižnica a posilňovňa.

Obdivuhodná je ochota a aktivita občanov v rámci dobrovoľníckych prác prispievajúcich k skrášľovaniu obce.

dedina ako pospolitosť

Miklušovce ocenenie „Za príkladné a kreatívne formy spolupráce všetkých generácií“

Pokladom obce Miklušovce sú ľudia, ktorí v nej žijú. Aj keď ich nie je veľa, organizujú množstvo rozmanitých aktivít, podujatí a stretnutí, ktoré spájajú ľudí v každom veku. Miklušovčania sú hrdí na miesto, kde žijú a snažia sa ho v takomto svetle ukázať aj návštevníkom obce, okrem bohatej histórie a prírodných pokladov obec ponúka viacero miest na oddych a možnosť trávenia voľného času.

Miklušovčania oddávna využívali kameň a drevo, čo dnes vidieť hlavne v rámci netradičnej exteriérovej galérie, ktorá sa stala popri futbalovom a detskom ihrisku obľúbeným miestom oddychu a púta pozornosť návštevníkov. Jedinečné je bábkové divadlo s vlastnoručne ušitými bábkami. Za pozornosť stoja aj ďalšie aktivity podporujúce medzigeneračný dialóg.

okres Prešov
počet obyvateľov 311
www.miklusovce.ocu.sk

*Našo Miklušovce rodakoch vítajú,
co sme še rozešli po slovenskym kraju.*

*Ščop i Močilniki, husečky sme pasli.
Konope močeli a len sme štuchali.*

*Keď prišla nedzeľa, sukenečka nova,
mamka dali ručku, šli sme do koscela.*

*Ešti spominajme na Vysoke skaly,
co po nich chodzeli našo mladé nohy.*

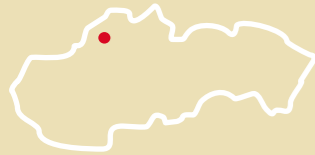
*Kravičky, Konare i Baroňska lúka,
Daľava daleka, ale i Kocurka.*

*A keď prišla búrka, šicke sme še bali,
zvony zazvoneli, chmáry rozohnali.*

*Ešti spominajme na náš kosceliček,
co ho vymaľoval Čuchta Pavlik
malariček.*

*Nebohe mamičky, nebohe ocové,
dzeci še vam strelti tu v kulturnym
dome.*

súťaž Dedina roka 2011
www.obnovadediny.sk

okres Považská Bystrica
počet obyvateľov 1 073
www.jasenica.sk

dedina ako partner

Jasenica

ocenenie „Za prikladnú tvorbu a udržiavanie partnerstiev pre miestny a regionálny rozvoj“

Obec sa neustále snaží zabezpečovať pre svojich obyvateľov kvalitné a príjemné služby. V tesnom partnerstve s nimi koncepcie pripravuje strategické plánovacie materiály. Využíva potenciál množstva mladých obyvateľov, ich záujem o veci verejné. Spoločne vytvorili v obci kvalitné miesta na podporu komunitného života.

Jasenica vytvára efektívne a intenzívne partnerstvá aj na regionálnej báze, je sídlom spoločnej obecnej úradovne pre 24 obcí okresu Považská Bystrica. V obci bol odštartovaný proces verejno-súkromného partnerstva MAS Naše Považie, ktorá združuje 44 obcí regiónu. Intenzívna je 30-ročná cezhraničná spolupráca s obcou Huslenky, ktorá sa prejavuje najmä v oblasti školstva, kultúry a záujmových združení.

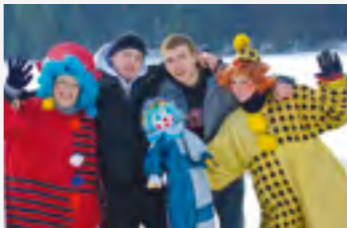
*Na Považí je dolina
a v tej doline dedina.
Jasenica je volaná a bola sídlom
Kelta i Slovana.
Aj nám dal Boh za otčinu
túto krásnu dedinu.
Predelená je vodami,
ovenčená je horami.
Hradište ju chráni z juhu,
Súdna zas keď vetry dujú.
Cez Dúbravu vchádza slnko k nám,
nad Lopusným dáva zbohom nám.
Taká je naša dedina,
prekrásna slovenská otčina.
Tu v tichu pod horami,
buď Bože stále s nami.
Jasenica milá Jasenica,
od Boha si naša spoločnica.
A nech bude ako bude,
chceme žiť i mrieť na Tvojej hrude.*

Ivan Šibík

dedina ako hosťiteľ

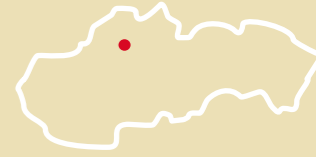
Valča

ocenenie „Za vytváranie podmienok pre všestranné aktivity a rozvoj celoročného cestovného ruchu“

Obec vstúpila do povedomia v oblasti cestovného ruchu hlavne kvalitnými lyžiarskymi svahmi a strediskom Snowland v neďalekej Valčianskej doline. Obec sa aktívne spolupodieľa na budovaní komplexných služieb pre cestovný ruch a vytvára priaznivé podmienky pre celoročnú pestrú ponuku športových, kultúrnych, relaxačných aktivít.

Cez Valču a jej okolitú krajinu vedie sieť oddychových, náučných, turistických chodníkov a cyklotrás. Priamo v obci je prírodný lesopark. Vyhladávaný je náučný chodník k partizánskym bunkrom či rybačka v príjemnom prostredí novovybudovaných rybníkov. Pre výkonnú horskú cyklistiku slúžia trate v okolitých lesoch. Pri posilňovaní všetkých týchto aktivít si obec aj stredisko zachováva jednotnú architektúru, ktorá nenaruša prírodné prostredie a vhodne sa začleňuje do koloritu krajiny.

okres Martin
počet obyvateľov 1 525
www.obecvalca.sk

*Či si rástol z rodnej pôdy
v sladkom lone otčiny,
či ťa hnala tvrdá sudba
v šíre Rusov roviny.
Plamennou si dušou ľúbil
Slovenský svoj drahý rod,
z temna hrobu poslal si mu
krutých námah sladký plod.*

Svetozár Hurban Vajanský
vzňanie venované obci

súťaž Dedina roka 2011
www.obnovadediny.sk

dedina ako záhrada

Horný Hričov

ocenenie „Za osobité prístupy a obnovenie tradícií v starostlivosti o krajinu“

Napriek tomu, že rozvoj obce je územne limitovaný riekou Váh a dopravnou infraštruktúrou celoštátneho významu, Horný Hričov cieľavedome a koncepčne ochraňuje a buduje prírodné prostredie, pričom starostlivosť o ochranu životného prostredia nie je obmedzená len na zastavané územie obce. V aktívnej spolupráci s urbárnym spoločenstvom vybudovali obyvatelia v priľahlých lesoch unikátnu Hričovskú vodnú cestu: systém prameňov, studničiek, vodozádržných stavieb. Táto je inšpiráciou a živou učebnicou hospodárenia s vodou pre obce širokého okolia.

V obci je živá tradícia pestovateľstva ovocných stromov, ktorá vedie k obnove a tvorbe alejí a remízok s cieľom zachovať staré typické krajové odrody. Staré poškodené a na vypílenie odsúdené stromy miestneho cintorína boli sochársky dotvorené na jedinečnú krížovú cestu. Aktívna je príprava a výchova detí ku vzťahu k prírode prostredníctvom environmentálnej a regionálnej výchovy v rámci tzv. Zelenej školy.

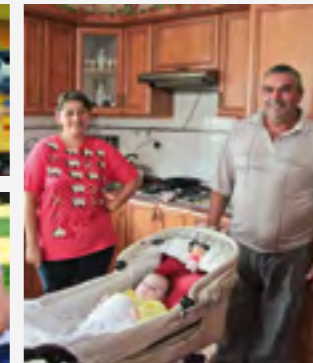
okres Žilina
počet obyvateľov 792
www.hornyhricov.sk

*Tá naša studnička hričovská malá
sa medzi horami skrýva,
jej strieška na hnedo vymalovaná
nám všetkým na pozdrav kýva.
Všetci k nej chodíme z dediny,
veď je to náš poklad jediný.*

mimoriadna cena

Pavlovce nad Uhom

ocenenie „Za príkladné spolužité a dosiahnutie vysokej kvality života obyvateľov obce s väčšinovým podielom rómskeho etnika“

Napriek periférnej polohe v blízkosti slovensko-ukrajinskej hranice sa táto veľká dedina úspešne rozvíja. Je špecifická väčšinovým podielom rómskeho etnika a najmä tým, že v súčasnej ťažkej ekonomickej situácii miestni obyvatelia nelenia, chodia za prácou do zahraničia, príkladne sa starajú o svoje majetky, aktívne sa zúčastňujú na spoločensko-kultúrnom a športovom živote obce.

V obci sú vytvorené priaznivé podmienky na integráciu sociálne vylúčených osôb do spoločnosti predovšetkým prostredníctvom rozvoja služieb.

Táto obec je ukážkou fungovania príkladného spolužitia a dosiahnutia vysokej kvality života svojich obyvateľov.

okres Michalovce
počet obyvateľov 4 375
www.pavlovce.sk

*Ej, Bože muj, co to taki,
že parobci ňerovnaki.
Jeden večši, druhí menši
a muj frajir najšumnejši.*

*Ej, Bože muj, co še vodzi,
muj frajir gu druhej chodzi.
Indzej chodzi a mŕe ňechce,
rospukŕe še vo mŕe šerce.
Rospukŕe še na dva strani,
bo to šuhaj maľovani.*

*Bože, Bože, daj taki mor,
žebi umar ten frajir muj.
Tag bim za ňim banovala,
tri dŕi v karčme tancovala.
Tri dŕi, tri dŕi a tri noci
a na štvarti do povnoci.*

súťaž Dedina roka 2011
www.obnovadediny.sk

súťaž Dedina roka 2011
www.obnovadediny.sk

Európska cena obnovy dediny 2012

európske ocenenie za rozvoj vidieka a obnovu dediny pod mottom „Budúcnosti na stope“

Cieľom Európskeho pracovného spoločenstva pre rozvoj vidieka a obnovu dediny (ARGE) so sídlom vo Viedni je predovšetkým posilniť medzinárodnú výmenu skúseností medzi členskými krajinami a regiónmi EÚ, vytvárať pozitívny verejný záujem o problémy ľudí žijúcich na vidieku a čo najlepšie podporovať rozvoj životaschopných a atraktívnych dedín a udržiavanie krajiny.

ARGE uskutočňuje celý rad aktivít v rôznych európskych regiónoch, ktoré sa sústreďujú predovšetkým na ekologické, ekonomické, sociologické a kultúrne otázky života na vidieku. Popri medzinárodných kongresoch, rokovaníach a diskusných fórach, početných publikáciách a pravidelných exkurziách organizuje v dvojročných intervaloch súťaž o Európsku cenu obnovy dediny.

Slovenská republika je členom ARGE prostredníctvom MŽP SR od roku 1997 a odvtedy sa pravidelne zúčastňuje na zasadnutiach riadiaceho výboru ARGE, kongresov a študijných ciest po krajinách EÚ zameraných na ochranu a tvorbu krajiny, má prístup k veľkému množstvu odborných materiálov a do európskej sú-

ťaže vyslala päť obcí – víťazov národnej súťaže Dedina roka (Soblahov, Hrušov, Vlachovo, Lip-tovskú Tepličku a Dobrú Nivu).

Súťaž o 12. Európsku cenu obnovy dediny je organizovaná s cieľom prezentovať a odmeniť vynikajúce a príkladné aktivity a iniciatívy – s prihliadnutím na ekonomický a kultúrny kontext. Prioritným kritériom je, aby realizované opatrenia prispievali k posilňovaniu životaschopnosti vidieckych oblastí a k zvyšovaniu kvality života na vidieku. Motto súťaže sústreďuje pozornosť na tie dediny a vidiecke komunity v Európe, ktoré realizujú aktuálne výzvy svojho životného priestoru cez vizionárske, inovatívne a kreatívne projekty a tým uvádzajú do pohybu moderný a na budúcnosť orientovaný rozvoj.

Účasť a úspechy slovenských obcí v súťaži o Európsku cenu obnovy dediny

Európska cena obnovy dediny 2010

Motto súťaže: „Nová energia pre silné spolunažívanie“

Počet súťažiacich obcí: 30 z 11 európskych krajín

Vítaz: Langenegg, Vorarlberg, Rakúsko

Dobrá Niva: Európska cena obnovy dediny za mimoriadne výkony vo viacerých oblastiach obnovy dediny

„Cena za vynikajúce, nasledoviahodné výkony v sociálnej a kultúrnej oblasti. Zvláštne uznanie si zasluhuje angažovanosť miestnych občanov v oblasti zachovávaní historického dedičstva a udržiavania miestnych tradícií, ako aj významný podiel obce a miestnych hospodárov pri vytváraní kultúrnej krajiny a pri starostlivosti o chránené územie Gavurky.“

Európska cena obnovy dediny 2008

Motto súťaže: „Budúcnosť cestou spoločenských inovácií“

Počet súťažiacich obcí: 29 z 12 európskych krajín

Vítaz: Sand in Taufers, Južné Tirolsko, Taliansko

Liptovská Teplička: kandidát na víťazstvo a Európska cena obnovy dediny za komplexný, trvalo udržateľný rozvoj dediny mimoriadnej kvality v súlade s mottom súťaže

„Okúšľuje všestranným rozvojom, ktorý sa snaží vyhovieť požiadavkám na poľnohospodárstvo, výstavbu, sociálny, ekonomický a ekologický rozvoj. Príkladným je jednoznačný prechod na biologic-ko-ekologické hospodárenie na lúkach a pasienkoch už v prvých okamihoch rozvoja obce, čo poukazuje na zodpovedný prístup k zachovaniu aj v európskom meradle jedinečnej kultúrnej krajiny. Vysokou mierou oslovujú aj ďalšie aktivity, ako miestne komunikácie obmedzené uvedomelým spôsobom, úspešné turistické iniciatívy, prierezové prístupy k obehu produktov, angažovaná starostlivosť o tradície, mimoriadne inovatívna škola, výrazné otvorenie sa pre moderné informačno-komunikačné médiá prostredníctvom vlastnej miestnej televízie s týždňovým regionálnym programom a v neposlednom rade príkladná spolupráca s rómskou komunitou, ktorá tvorí 25 % miestneho obyvateľstva a ktorú sa obec snaží integrovať, ale nie asimilovať.“

Európska cena obnovy dediny 2006

Motto súťaže: „Zmena ako príležitosť“

Počet súťažiacich obcí: 30 z 11 európskych krajín

Vítaz: Koudum, Friesland, Holandsko

Vlachovo: ocenenie za mimoriadne výkony

„Cena za to, akým pozoruhodným spôsobom stavia svoj rozvoj na spojení stavebno-kultúrnych a krajinárskych kvalít a prijateľného turizmu. Mnohé parciálne projekty, ako renovácia kaštieľa, či revitalizácia rybníkov, sú úspešným znakom tohto snaženia. Odborný dohľad a výrazná občianska angažovanosť sú ďalšími veľkými pozitívami.“

Európska cena obnovy dediny 2004

Motto súťaže: „Cestou k jedinečnosti“

Počet súťažiacich obcí: 32 z 11 európskych krajín

Vítaz: Ummendorf, Sasko-Anhaltsko, Rakúsko

Hrušov: Európska cena obnovy dediny za mimoriadne výkony vo viacerých oblastiach obnovy dediny

„Ocenenie z dôvodu, že za najťažších geografických a hospodárskych podmienok je na najlepšej ceste uchrániť si svoju identitu, vybudovať infraštruktúru, zlepšiť kvalitu života a vybudovať prijateľný turizmus pri uplatňovaní tradičných remesiel a kultúrnych aktivít. Pozoruhodná je aj integrácia Rómov v škole a spoločnosti, ako aj príkladná spolupráca so susednými obcami a združeniami.“

Európska cena obnovy dediny 2002

Motto súťaže: „Prekračovanie hraníc“

Počet súťažiacich obcí: 33 z 11 európskych krajín

Vítaz: Grosses Walsertal, Vorarlberg, Rakúsko

Soblahov: Európska cena obnovy dediny za mimoriadne výkony vo viacerých oblastiach obnovy dediny

„Ocenenie za mimoriadne výkony vzťahujúce sa na rozvoj rekreačného strediska s vysokými ekologickými kvalitami, zlepšenie infraštruktúry a situácie zamestnanosti, zachovávanie národnej kultúry a za milé opatrenia stvárnení na báze vzorovej kooperácie s krajským mestom a občianskou iniciatívou.“

Prehľad ocenených obcí v predchádzajúcich ročníkoch súťaže Dedina roka

Vítaz súťaže **Dobrá Niva** (okres Zvolen)

2. miesto **Prenčov** (okres Banská Štiavnica)
3. miesto **Mošovce** (okres Turčianske Teplice)

OCENENIA

Dedina ako hospodár
Trenčianska Turná (okres Trenčín)

Dedina ako maľovaná
ocenenie nebolo udelené

Dedina ako klenotnica
Malá Trňa (okres Trebišov)

Dedina ako pospolitosť
Slovenská Lupča (okres Banská Bystrica)

Dedina ako partner
Malé Dvorníky (okres Dunajská Streda)

Dedina ako hosťiteľ
ocenenie nebolo udelené

Cena za „Starostlivosť o zeleň a životné prostredie“
Hontianske Moravce (okres Krupina)
Korytárky (okres Detva)

Mimoriadna cena
Pruské (okres Ilava)

Internetové divácke hlasovanie
Okoličná na Ostrove (okres Komárno)

Zvláštna cena Slovenskej agentúry pre cestovný ruch
Mošovce (okres Turčianske Teplice)

Vítaz súťaže **Liptovská Teplička** (okres Poprad)

2. miesto **Očová** (okres Zvolen)
3. miesto **Pruské** (okres Ilava)

OCENENIA

Dedina ako hospodár
Štrba (okres Poprad)

Dedina ako maľovaná
ocenenie nebolo udelené

Dedina ako klenotnica
Raslavice (okres Bardejov)
Uhrovec (okres Bánovce nad Bebravou)

Dedina ako pospolitosť
Medzibrod (okres Banská Bystrica)
Moravany nad Váhom (okres Piešťany)

Dedina ako partner
Uhrovec (okres Bánovce nad Bebravou)

Dedina ako hosťiteľ
Štrba (okres Poprad)

Cena za Starostlivosť o zeleň a životné prostredie
Semerovo (okres Nové Zámky)

Mimoriadna cena
Spišský Hrhov (okres Levoča)

Internetové divácke hlasovanie
Medzibrod (okres Banská Bystrica)

Vítaz súťaže **Vlachovo** (okres Rožňava)

2. miesto **Čierny Balog** (okres Brezno)
3. miesto **Semerovo** (okres Nové Zámky)

OCENENIA

Dedina ako hospodár
Pruské (okres Ilava)

Dedina ako maľovaná
Čečejevce (okres Košice - okolie)

Dedina ako klenotnica
ocenenie nebolo udelené

Dedina ako pospolitosť
Príbelce (okres Veľký Krtíš)

Dedina ako partner
Poproč (okres Košice - okolie)

Dedina ako hosťiteľ
Slovenský Grob (okres Pezinok)

Cena Za starostlivosť o zeleň a životné prostredie
Suchá nad Parnou (okres Trnava)

Mimoriadna cena
Žalobín (okres Vranov nad Topľou)

2003

Vítaz súťaže **Hrušov** (okres Veľký Krtíš)

Kandidát na víťaza

Moravany nad Váhom (okres Piešťany)

Rafajovce (okres Vranov nad Topľou)

Smížany (okres Spišská Nová Ves)

Zuberec (okres Tvrdošín)

OCENENIA

Dedina ako hospodár

Ostratice (okres Partizánske)

Dedina ako maľovaná

Nižná Boca (okres Liptovský Mikuláš)

Dedina ako klenotnica

Liptovské Sliače (okres Ružomberok)

Dedina ako pospolitosť

Malý Kamenec (okres Trebišov)

Dedina ako partner

Dvorianky (okres Trebišov)

Starostlivosť o životné prostredie

Turčianska Štiavnička (okres Martin)

Rozvoj ľudského potenciálu

Lúčka (okres Rožňava)

Rozvoj kultúrnych tradícií

Rejdová (okres Rožňava)

Vítaz súťaže **Soblahov** (okres Trenčín)

OCENENIA

Za rozvoj ľudského potenciálu

Brdárka (okres Rožňava)

Za rozvoj kultúrnych tradícií

Bukovce (okres Stropkov)

Za rozvoj ľudského potenciálu

Semerovo (okres Nové Zámky)

Za rozvoj kultúrnych tradícií

Slovenský Grob (okres Pezinok)

Za starostlivosť o životné prostredie

Soblahov (okres Trenčín)

Slávnostné odovzdávanie ocenení súťaže Dedina roka 2011 v Oravskej Lesnej

24. novembra 2011 sa v Oravskej Lesnej uskutočnilo slávnostné odovzdávanie cien súťaže o titul Dedina roka 2011 za účasti zástupcov všetkých ocenených obcí a pozvaných hostí. Oravská Lesná sa prezentovala ako veľmi srdečný a prajný hosťiteľ a ponúkla svojim hosťom to najlepšie zo svojho chotára, vrátane tradičnej kultúry.

súťaž Dedina roka 2011
www.obnovadediny.sk

Prijatie ocenených obcí u prezidenta SR

Zástupcov obcí ocenených v súťaži Dedina roka 2011, vyhlasovateľov a partnerov súťaže prijal 13. decembra 2011 prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič v Prezidentskom paláci v Bratislave.

Vyhlasovatelia súťaže

Generálny partner

Každopäť domáca potravina

Partnerské organizácie

VIDIECKY PARLAMENT NA SLOVENSKU

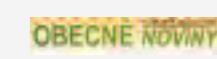
NÁRODNÉ OBYTOVÉ CENTRUM

Mediálni partneri

Mediálna spolupráca

SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA

Vydala: Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica

Zostavili: Mária Sklenárová, Ivona Cimermanová, Andrea Luptáková, Martin Lakanda

Grafická úprava: Mária Sklenárová

Desktop publishing: EUROART, www.euroart.sk

Rok vydania: 2012

Fotodokumentácia: archív SAŽP a obcí zúčastnených v súťaži Dedina roka

Publikácia bola vydaná s finančnou podporou Slovenskej agentúry životného prostredia